

Dosarul nr. 2ra-126/23  
2-21113980-01-2ra-25012023

Curtea Supremă de Justiție  
**ÎNCHEIERE**

15 iulie 2024

mun. Chișinău

Completul de judecată, în componența:  
Președinte, judecătorul  
Judecători

Stella Bleșceaga  
Anatolie Țurcan  
Lilia Roic–Botezatu  
Ghenadie Eremciuc  
Vladislav Gribincea

examinând cererea depusă de avocatul Vitalie Enachi, în interesele lui Bîrca Vadim, cu privire la accelerarea procedurii de examinare a recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Bîrca Vadim cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale, repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

**constată:**

1. La 28 iulie 2021, Vadim Bîrca, reprezentat de avocatul Vitalie Enachi, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale, repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată. Cererea de chemare în judecată se întemeiază pe Legea 1545/1998 și Legea nr. 87/2011.

2. La 29 noiembrie 2021, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a admis în parte acțiunea. Judecătorul a încasat din bugetul de stat în beneficiul lui Vadim Bîrca 10,000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, 40,000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesul penal, și 20,000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică suportate în cadrul cauzei penale și în acea procedură.

3. La 01 decembrie 2021, Ministerul Justiției a declarat apel, solicitând respingere a acțiunii. La 09 decembrie 2021, și Procuratura Generală a declarat apel, solicitând diminuarea cuantumului prejudiciului moral. La 17 decembrie 2021, Vadim Bîrca de asemenea a declarat apel, solicitând casarea hotărârii în partea în care s-au respins pretențiile din acțiune și admiterea integrală a acțiunii.

4. La 13 octombrie 2022, Curtea de Apel Chișinău a respins apelurile declarate, fiind menținută hotărârea contestată.

5. La 26 decembrie 2022, Ministerul Justiției a declarat recurs, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii ca neîntemeiată. La 12 ianuarie 2023, și Procuratura Generală a declarat recurs, solicitând pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii.

6. La 25 ianuarie 2023, cauza a fost repartizată aleatoriu judecătorului raportor Mariana Pitic.

7. La 20 iunie 2024, avocatul Vitalie Enachi, în interesele lui Vadim Bîrca, a depus cerere privind accelerarea examinării recursurilor. El a invocat că obiect în prezentul litigiu este repararea prejudiciului în temeiul Legii 1545/1998 și Legea 87/2011, acțiuni ce au cauzat un stres enorm reclamantului și familiei acestuia ca urmare a dosarului penal care a durat șapte ani. Avocatul a susținut că clientul său riscă din nou să aibă parte de un proces inechitabil din cauza încălcării termenului rezonabil de judecare a acțiunii civile depuse. Avocatul a menționat că tergiversarea examinării cauzei se datorează conduitei Curții Supreme de Justiție.

8. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată următoarele.

9. În conformitate cu art. 192 alin. (1<sup>1</sup>) Cod de procedură civilă, în situația în care există pericolul de încălcare a termenului rezonabil, participanții la proces pot adresa instanței o cerere privind accelerarea procedurii de judecare a cauzei. Examinarea cererii se face în absența părților, în termen de 5 zile lucrătoare, de către un alt complet de judecată decât cel care examinează cauza.

10. La 25 ianuarie 2023, cauza a parvenit la Curtea Supremă de Justiție, ea fiind repartizată spre examinare judecătorului raportor Mariana Pitic. Examinarea admisibilității recursurilor a fost stabilită pentru 15 martie 2023. La 15 martie 2023, recursurile au fost considerate admisibile și au fost transmise pentru a fi examinate în fond la 12 aprilie 2023. La 12 aprilie 2023, examinarea a fost amânată din cauza imposibilității formării completului de judecată după demisia a 20 de judecători ai Curții Supreme de Justiție.

La 12 iulie 2023, examinarea recursurilor a fost amânată pentru 27 septembrie 2023, pentru studiere suplimentară a materialelor cauzei de către membrul nou al completului. La 27 septembrie 2023, examinarea recursurilor a fost amânată pentru 25 octombrie 2023, pe motiv că un membru al completului de judecată a fost indisponibil. Ședințele din 25 octombrie și 20 decembrie 2023

a fost amânate deoarece judecătorul Mariana Pitic se afla în concediul medical. Ședințele din 20 martie 2024 și 17 aprilie 2024 au fost amânate deoarece era nevoie de studierea suplimentară a materialelor cauzei. La 29 mai 2024, examinarea recursurilor a fost amânată pentru data de 09 octombrie 2024, pe motiv că judecătorul raportor Mariana Ursachi din 20 mai 2024 se află în concediu medical, iar în perioada 10 iunie–26 iulie 2024 se află în concediul de odihnă anual.

11. La Curtea Supremă de Justiție în prezent activează 10 judecători, chiar dacă în instanță ar trebui să activeze 20 de judecători. Pe rolul Curții Supreme se află circa 9,000 de dosare, dintre care peste 6,500 sunt civile. Potrivit informației din Programul Internat de Gestionare a Dosarelor, judecătorul Mariana Ursachi are în prezent în procedură 1,145 de dosare. Aceste date ar putea în anumite situații justifica lăsarea fără examinare a unui recurs într-o cauză civilă timp de 18 luni.

12. Totuși, în această cauză se solicită compensații în temeiul Legii 1545/1998 și 87/2011. Cauzele în care se solicită compensații de la stat pentru încălcarea drepturilor omului urmează a fi examinate mai rapid. Acest fapt rezultă din art. 4 alin. (4) al Legii 87/2011. Necesitatea examinării mai rapide a acestor cauze rezultă și din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. În caz contrar, mecanismul compensatoriu introdus prin Legea 87/2011 s-ar putea adevări ineficient (*mutatis mutandis* hot. *Scordino v. Italia (nr. 1)* [MC], 2006, § 195).

13. Reclamantul solicită compensații pentru o procedură penală care îl viza și care a durat mai mult de șapte ani. Această cauză a fost examinată în instanța de fond și apel în mai puțin de 15 luni. Examinarea recursului la Curtea Supremă de Justiție durează de mai mult de 17 luni, chiar dacă examinarea recursului, care are loc de regulă în lipsa părților și în baza probelor administrate deja, implică un efort mai redus din partea instanței de judecată. Curtea Supremă a considerat recursul admisibil pe 15 martie 2023. După aceasta, instanța de recurs a fixat alte opt ședințe de judecată, care însă nu au avut loc. Cel puțin trei ședințe au fost amânate deoarece completul a considerat că este necesară o studiere suplimentară a materialelor dosarului. Prima amânare pe acest motiv a avut loc pe 12 iulie 2023, cu mai mult de un an în urmă. După 12 iulie 2023 au mai fost amânate șase ședințe, cel puțin două dintre care pentru necesitatea studierii suplimentare a materialelor cauzei.

14. Pe de altă parte, chiar dacă instanța de fond și apel a admis în parte acțiunea și i-a acordat compensații, reclamantul nu poate executa hotărârea judecătorească deoarece recursul în astfel de cauze are efect suspensiv. Acest fapt rezultă din art. 68 alin. (2<sup>1</sup>) al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 și este un alt aspect care justifică examinarea mai rapidă a cauzei.

15. Având în vedere considerentele menționate la p. 12-14, în pofida circumstanțelor menționate la p. 11, completul de judecată consideră potrivit de a admite cererea de accelerare. Completul este conștient de provocările cu care se confruntă Curtea Supremă de Justiție și, din acest motiv, nu poate stabili un termen foarte scurt pentru judecarea recursurilor.

16. Din motivele de mai sus, în conformitate cu art.192 alin. (1<sup>2</sup>), art. 269-270 Cod de procedură civilă, completul de judecată,

**dispune:**

Se admite cererea depusă de către avocatul Vitalie Enachi, în interesele lui Vadim Bîrca, privind accelerarea judecării în ordine de recurs a cauzei 2ra-126/23.

Se obligă Curtea Supremă de Justiție să emită o decizie pe marginea acestei cauze până la 23 august 2024.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stella Bleșceaga

Judecători

Anatolie Țurcan

Lilia Roic –Botezatu

Ghenadie Eremciuc

Vladislav Gribincea